

На степеништу

Објављујемо одломак из књиге „Вавилон” ауторке Јасмине Резе. Књигу ће ускоро објавити Академска књига, Нови Сад, у преводу Светлане Стојановић с француског

На дан мог шездесетог рођендана, Жан-Лино Маноскриви ме је позвао на трке у Отеју. Сретали смо се на степеништу, и он и ја смо ишли пешице, ја да сачувам прихватљиву линију, а он зато што је имао фобију од затвореног простора. Био је мршав, не много висок, рошав и широког чела које се продужавало уназад, а са стране је пуштао чувени прамен косе да покрије ћелу као сви ћелави људи. Носио је наочаре са дебелим оквиром које су га чиниле старијим. Становао је на петом спрату, ја на четвртом. Сусрети на степеништу којим нико не иде створили су мало саучесништво међу нама. У неким модерним зградама, степениште је одвојено и ружно, служи само приликом пресељавања. Станари га и зову услужним степеништем. У почетку се нисмо заправо познавали, знала сам да он ради са електричним апаратима за домаћинство. Он је знао да ја радим у Институту Пастер. Назив мог занимања, инжењер за патенте, никоме ништа не значи, а ја више не покушавам да га објасним тако да делује привлачно. Једном смо Пјер и ја као пар били код

њих на пићу. Његова жена је постала new age терапеут, након што је водила радњу са ципелама. Они су нов пар, хоћу да кажем у поређењу са нама. Када сам уочи свог рођендана срела Жан-Линоа на степеништу, рекла сам му како сутра пуним шездесет година. Вукла сам ноге, дошло ми тек тако. „Ви још немате шездесет година, Жан-Лино?” Одговорио ми је: имаћу ускоро. Видела сам да покушава да ми каже нешто лепо, али се не усуђује. Када сам стигла на свој спрат, додала сам: са мном је готово, предајем се. Питао ме је да ли сам некад била на тркама. Рекла сам му да нисам. Предложио ми је, муцајући, ако сам слободна, да му се преко сутра придружим у Отеју у време ручка. Када сам стигла на хиподром, он се већ сместио у један ресторан, приљубљен уз излог кроз који су се виделе стазе. На столу боца шампањца у кофи, раширене новине о тркама, ишаране белешкама, и просуте љуске од кикирикија помешане са старим тикетима. Чекао ме је опуштен, као човек који прима у свом клубу, потпуно другачији него што сам га иначе видела. Јели смо неко масно јело по његовом избору. Одушевљавао се после сваке трке, устајао, викао, махао виљушком са које су се клатили комади празилука. Сваких пет минута је излазио да попуши пола цигарете и враћао се са новим концепцијама. Никада нисам приметила да у њему има толико енергије, а поготово толико радости. Играли смо у безначајне своте на коње чије су нам могућности биле непознате. Он

је *осенао*, имао је своја интимна убеђења. Нешто мало је добио, можда колико је коштао шампањца (попили смо целу боцу, углавном он). Ја сам ставила у џеп три евра. Рекла сам себи: три евра на дан када пуним шездесет година није лоше. Схватила сам да је Жан-Лино Маноскриви сам. Био је тип данашњег Роберта Френка. Са *bic* хемијском оловком и новинама, а нарочито шеширом. Створио је за себе један ритуал, издвојио је у времену простор који га је држао. На тркама је добијао широка леђа, чак му се и глас мењао.

Сетила сам се времена када је мој отац имао шездесет година. Јели смо кисели купус са кобасицама на Тргу републике. Родитељи су тих година. Што је много и апстрактно. Сада ти имаш толико. Како је то могуће? Терка се бори са алама и бауцима, тумара кроз живот наkostenена и збланута, а онда одједном има шездесет година. Одлазила сам да фотографишем са Жозефом Денером. Он је волео фотографију, а ја све што је он волео. Бежала сам са часова биологије. У тим годинама се нисмо плашили будућности. Стриц ми је купио половну „конику”, што је деловало профи, утолико пре што сам јој ја додала „никонов” каиш. Он је имао „олимпус”, без рефлекса, фокусирао је помоћу

уграђеног даљинометра. Играли смо се тако што сликамо исту тему, у истом тренутку, на истом месту и свако направи своју фотографију. Сликали смо улице, као велики фотографи којима смо се дивили, пролазнике и животиње у Ботаничкој башти поред факса, али највише на тргу Кардине ентеријере кафана које је Денер обожавао. Беспосличаре, сталне госте, мумифициране у задњим боксовима. Упоредимо фотографије и одаберемо бољу коју ћемо увећати. Шта је значило бољу? Боље кадрану? Фотографију која открива мале и неприметне интеракције? Ко то зна? Често мислим на Жозефа Денера. Понекад се питам шта је с њим било. А шта је могло бити са типом који је умро од цирозе јетре у тридесет шестој години? Откад се ово догодило, он ми се поново мота по глави. Слатко би се смејао да је чуо. *The Americans* су ми вратили слике из младости. Сањали смо и нисмо ништа радили. Посматрали смо пролазнике, замишљали њихов живот и одређивали предмет на који нам личе, на маљ, на завој... Смејали смо се. Испод смеха осећала се помало горка досада. Много бих волела поново да видим те фотографије са трга Кардине. Мора бити да су једног дана бачене са старом хартијом. Након мог рођендана на Отеју, разнежила сам се према Жан-Линоу Маноскривију. Излазили смо из зграде да протегнемо ноге или бисмо попили кафу на углу, када се укаже прилика. Напољу је имао право да пуши, у кући не. Доживљавала сам га као веома нежног мушкарца, и још га тако доживљавам.

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

